

## Privatarkivudvalgsmøde, 10. februar 2022

**Referent:**

Ditte Wiberg

**Deltagere fra Rigsarkivet:**

Anne-Sofie Jensen, Ditte Wiberg, Kirsten Villadsen Kristmar, Mette Hall-Andersen, Jette Holmstrøm

**Eksterne deltagere:**

Birgitte Thomsen (SLA),  
Caroline Nyvang (KB), Jesper Thomassen (Det Danske Udvandrerarkiv),  
Jørgen Thomsen (SLA), Peter Damgaard (ODA), Ulla Kjær (NATMUS), Lars  
Froberg Mortensen (SLA), Bente Jensen (ODA)

**Fraværende:**

Valdemar H. Gramby (SLKS) og Ulrich Flaskager Hansen (ABA)

**Sted:**

Rigsarkivet, Kalvebod Brygge 34

Dato:

16-02-2022

Journalnummer:

19/17418

Side:

1/6

### 1. Velkomst v/Anne-Sofie Jensen, RA

### 2. Repetition af indhold samt status på virkeliggørelse af Nationalstrategien for private arkivalier v/Kirsten Villadsen Kristmar (KVK)

KVK indledte med en kort gennemgang af baggrunden og indholdet i strategien for privatarkivområdet. Baggrunden for strategien er, at opgaven med at sikre kilderne til hele Danmarks historie er udfordret af den private sektors digitalisering, den teknologiske udvikling, arkivernes problemer med at følge med og juridiske udfordringer med indsamlingen af privatarkivalier.



Visionen i strategien er derfor et forpligtende samarbejde om langtidsholdbare fælles løsninger med udgangspunkt i institutionernes forskellige styrker.

Sidenummer:  
2/6

a) *Status på samarbejde på tværs af arkivinstitutionerne om et klimadebat-indsamlingsprojekt v/ Lars Froberg Mortensen, Bente Jensen, Lars Kjær og Jette Holmstrøm Kjellberg*

Gruppen fremlagde første skitse til klimadebat-indsamlingsprojektet. Projektet skal indsamle samtidsdokumentation af den danske klimadebat.

Arbejdsgruppen fortalte, at projektet har til formål:

- for det første at dokumentere (indsamle og formidle) dansk klimadebat, forstået som de nationale, regionale og lokale reaktioner på den globale klimakrise,
- for det andet at metodeudvikle indsamling, bruger-/borgerinddragelse og formidling,
- for det tredje at demonstrere samfundsrelevans på et aktuelt emne jf. Nationalstrategi for private arkivalier
- for det fjerde at styrke samarbejde på tværs af de deltagende institutioner.

Projektet skal skabe en synergi på tværs, og det skal sikres igennem en fælles idéfase og model for finansiering. Arbejdsgruppen fremlagde bud på organisering af projektet: Privatarkivudvalget er styregruppe, der ansættes en dedikeret projektleder (fondsfinansieret), der etableres en referencegruppe med relevante nøglepersoner (forskere, kendte deltagere i klimadebatten, repræsentant fra presse/medier m.m.) og projektgruppe (udvalgte medarbejdere fra bevarings-/kulturinstitutioner på tværs).

Arbejdsgruppen lagde desuden vægt på, at der arbejdes bæredygtigt med projektet, så erfaringerne kan deles og bruges i andre sammenhænge. Udvalget drøftede herefter mulighederne i oplægget.

PD (ODA) fremhævede, at der allerede er gode eksempler på dette samarbejde.

JT (SLA) bemærkede, at fokus på klimadebatten er meningsfuldt fremfor også at fokusere på klimadata.

KVK (RA) fremhævede vigtigheden af at tydeliggøre, hvilken niche dette projekt skal udfylde og dermed dets relevans. Derudover skal spørgsmålet om bevaring af det indsamlede adresseres.



MHA (RA) tilføjede, at Rigsarkivet indsamler store mængder klimadata igennem myndighedernes afleveringer. Derfor er den blinde vinkel data om klimadebatten.

JET (Udvandreakivet) bemærkede, at der indsamles meget lokalt, men det skal være centralt organiseret.

MHA (RA) bemærkede, at det er vigtigt, at der er tværgående metadata til det indsamlede, så materialet kan fremsøges overalt.

CN (KB) tilføjede, at det vigtigste sellingpoint er, hvordan bruger vi dette samarbejde til at samle ind i fremtiden. Dette skal skabe værdi for forskningen og borgere. Metodeudviklingen er det vigtige.

BJ (ODA) bemærkede, at forskerne placeres i en referencegruppen.

ASJ (RA) bemærkede, at udvalget skal være skarpe på, hvorfor dette projekt skaber værdi – både ift. model 1 og 2. Der skal laves en landskabsanalyse.

JT (SLA) bemærkede, at det er svært at gennemskue, hvad der er ret og vrang i debatten, og at udvalgets medlemmer derfor har en demokratisk forpligtelse. JT tilføjede, at dette aspekt er mere relevant for omverdenen og fonde end den interne metodeudvikling.

JET (Udvandreakivet) bemærkede, at indsamlingen skal kunne knyttes an til forskning, udstilling og andet, der synliggør nytteværdien.

ASJ (RA) tilføjede, at det er vigtigt med fokus på, at projektet ikke bliver for stort.

JT (SLA) bemærkede, at SLA ønsker at deltage i projektet.

CN (KB) bemærkede, at hun vil undersøge muligheden for at KB kan deltage i udviklingen af projektet. KB har i forvejen god erfaring med at kombinere forskning og indsamling, og derudover kan Netarkivet være en vigtig brik.

PD (ODA) bemærkede, at ODA overvejer at bidrage. Det grønne museum konsulteres.

UK (NATMUS) bemærkede, at Nationalmuseet indleder et stort satsningsprojekt om bæredygtighed med basis for et samarbejde. UK vender tilbage med kontaktoplysninger på lederne af projektet.



Udvalget besluttede at bede den arbejdsgruppe, der havde forberedt dagens oplæg, om at udarbejder et beslutningsoplæg om formulering af en fondsansøgning. Beslutningsoplægget sendes i skriftlig høring. Der kan indkaldes til et kort virtuelt møde ved behov.

Sidenummer:  
4/6

*b) Godkendelse af Coronaindsamlingsrapporten v/KB og RA*

Udvalget roste og godkendte rapporten. Det beskrevne erfaringer bringes videre i det næste indsamlingsinitiativ og offentliggøres på medlemmernes hjemmesider.

*c) Status på pilotprojektet med Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) v/ ABA og RA*

MHA (RA) orienterede om status på pilotprojektet. FH er i gang med at aflevere deres ESDH-system til bevaring. Afleveringen sker i første omgang til Rigsarkivet, da ABA ikke har hjemmel til at modtage det. Samarbejdet fungerer rigtig godt.

MHA fortalte videre, at ABA dog kan fungere som konsulent, der estimerer et kvalificeret bud på aflevering. Det undersøges, om Rigsarkivet kan lave en klausul, så Rigsarkivet i første omgang er dataansvarlige, og at ABA, i fald at lovgivningen falder på plads, overtager dataansvar for afleveringen.

PD (ODA) spurgte, om ABA kan adgangssagsbehandle på Rigsarkivets vegne. MHA (RA) svarede, at dette er en mulighed. Der laves en aftale om, hvem der har adgang til arkivalierne.

### 3. Status – bordet rundt

JT (SLA) gav status fra SLA. SLA er i gang med forberedelserne til fremtidig arkivlov, da Kulturministeren har bekræftet den forhenværende ministers tilsagn om, at processen ønskes indledt. ODA havde gjort opmærksom på en evaluering af, hvordan det går med databeskyttelsesreglerne. Konklusionerne i rapporten åbner muligheden for – ift. arkivformål – at privatarkiver skal have lov til at indsamle. Spillepladen vurderes dermed at være blevet større for arkiverne. Se evalueringsrapporten her: <https://www.datatilsynet.dk/presse-og-nyheder/nyhedsarkiv/2021/jul/erfaringsindsamling-ifm-evaluering-af-gdpr>

JET (Udvandrerarkivet) gav status fra Udvandrearkivet og Aalborg Stadsarkiv. JET fortalte, at billedarkivdigitalisering næsten er færdiggjort og beskrev udfordringer med at få dem publiceret på hjemmesiden pga. tilgængeliggørelsesreglerne. Udfordringen er, at billederne ikke kan komme



på hjemmesiden. Aalborg Stadsarkiv er i gang med at starte et LGBTQ+-projekt op. Indvandrere i Aalborg-projektet er afsluttet, og der er i den forbindelse udkommet en fin bog. Arkivet oplever desuden udfordringer med egenaccessager, da meget efterspurgt materiale er i private institutioners varetægt, og derfor er bevaringen ikke garanteret.

Sidenummer:  
5/6

SLA (Birgitte) bemærkede, at der også bliver spurgt om dette på lokalarkiverne, der skal forklare, at dette ikke er glemt. Der kan dog være restarkivalier fra nogle af disse institutioner, der ender på lokalarkiverne.

KVK (RA) bemærkede, at en del af dette problem kan blive adresseret i et projekt, som Forsorgsmuseet er tovholder på og Rigsarkivet deltager i. Her tænkes lokaliseringen af disse arkivalier bl.a. illustreret på et kort.

PD (ODA) bemærkede, at det måske er et behov for registranter over, hvor man kan finde hvad om tidligere praksis.

CN (KB) gav status fra Det Kgl. Bibliotek. KB har fokus på AV-digitalisering, da materialet er ved at forvitte. KB undersøger muligheder for at lette adgangssagsbehandling til private arkivalier, da det lige nu er en tung proces. Institutionens jurister har undersøgt mulighederne for at give andre pligtafleveringsinstitutioner kigge-adgang til Netarkivet. Det er kun muligt, hvis der gives en lovhjemmel hertil.

UK (NATMUS) gav status fra Nationalmuseet. UK fortalte, at der fortsat er fuld gang i crowdsourcingprojektet med lokalisering og indsamling af billeder til skabelsen af landets fotohukommelse på et landkort. Projektet er blandt andet sket i samarbejde med Museum Lolland-Falster. Derudover er museet i proces med at digitalisere genstandssamlingen vha. 3D-fotografering.

PD (ODA) gav status fra ODA. ODA afholder medlemsmøde i marts. Derudover er der fokus på Retrodigitaliseringsprojektet, hvor medlemmerne kan indsende 10.000 sider til håndskriftsgenkendelse og arbejdet med Transkribus.

KVK (RA) gav status fra Rigsarkivet. På det digitale område har Rigsarkivet modtaget Lægeforeningens ESDH-system, og arkiveringsversionen er netop blevet godkendt. Derudover er Soldaterlegatets database på vej ind i samlingen. Rigsarkivet er i proces med at indhente tilbud på produktion af arkiveringsversioner af data, som Rigsarkivet har modtaget fra private, under indhentning.

På papirområdet er der indgået en aftale med Dansk Sygeplejeråd om bevaring af medlemssager, der går tilbage til 1882 og fylder ca. 50 meter.



Materialet indeholder oplysninger om sygeplejerskernes ophav og sociale kår. Derudover indkommer 400 hyldemeter arkivalier fra Falcks Arkiv til Rigsarkivet, da de har nedlagt deres. Ift. Kopenhagen Fur er der ved at blive lagt sidste hånd på aftalerne, og der afventes nu en flyttedato for arkivet.

Sidenummer:  
6/6

KVK orienterede afslutningsvis om arkivalier fra Riffelsyndikatet, der har været meget omtalte de seneste par dage. Arkivalierne er jf. KVK et eksempel på, hvordan et privatarkiv kan komme i spil, når det bliver ordnet og registreret.

#### **4. Eventuelt**

-

Efter mødet var der fælles frokost i Rigsarkivets kantine

